

Herning Kommune
Østbyens Børnehuse

Østbyens Børnehuse 2019 - 20

Rapporten er hentet: 14-12-2020

RAMBOLL

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	INTRODUKTION	2
1.1	Læsevejledning	2
1.2	Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan	2
1.3	Hvem er vi?	4
2	REDSKAB TIL SELVEVALUERING 2018	4
2.1	Et pædagogisk læringsmiljø hele dagen	4
2.1.1	Vurdering	5
2.2	Børnesyn og børneperspektiver	5
2.2.1	Vurdering	6
2.3	Børns leg	6
2.3.1	Vurdering	7
2.4	Det brede lærings syn	8
2.4.1	Vurdering	8
2.5	Samspil og relationer	9
2.5.1	Vurdering	9
2.6	Børn i udsatte positioner og alle børns deltagelse i børnefællesskaberne	10
2.6.1	Vurdering	10
2.7	Evaluerende pædagogisk praksis	11
2.7.1	Vurdering	12
2.8	Forældresamarbejde om børns trivsel, læring, udvikling og dannelse	12
2.8.1	Vurdering	14
2.9	Sammenhængende overgange	14
2.9.1	Vurdering	15
3	ØVRIGE KRAV TIL INDHOLDET I DEN PÆDAGOGISKE LÆREPLAN	16
3.1	Inddragelse af lokalsamfundet (og evt. forældrebestyrelsen)	16
3.2	Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	16
3.2.1	Vurdering	16
4	DE SEKS LÆREPLANSTEMAER	17
4.1	Alsidig personlig udvikling	17
4.2	Social udvikling	19
4.3	Kommunikation og sprog	20
4.4	Krop, sanser og bevægelse	21
4.5	Natur, udeliv og science	22
4.6	Kultur, æstetik og fællesskab	23
5	UDVIKLINGSPLANER	24

1 INTRODUKTION

I Danmark går stort set alle børn i alderen 0-6 år i dagpleje, vuggestue eller børnehave hver dag. Det giver dagtilbuddene en unik rolle i forhold til at understøtte alle børns generelle trivsel og udvikling. Siden 2004 har alle dagtilbud i Danmark skullet arbejde med børns læring med udgangspunkt i en pædagogisk læreplan. Som en del af den pædagogiske læreplan har dagtilbud skullet opstille mål for børns læring inden for seks centralt fastsatte læreplanstemaer.

Som led i at styrke kvaliteten i dagtilbud blev det som en del af dagtilbudsaftalen Stærke dagtilbud – alle skal med i fællesskabet fra 2017 aftalt, at der skulle udarbejdes en ny lovgivningsmæssig ramme for arbejdet med den pædagogiske læreplan i dagtilbud. De nye regler om den pædagogiske læreplan blev vedtaget i Folketinget i maj 2018.

Ændringen af dagtilbudsloven tager afsæt i det samlede forslag til en styrket pædagogisk læreplan, som en mastergruppe og seks arbejdsgrupper afleverede i slutningen af 2016. De nye regler ligger således i forlængelse af Master for en styrket pædagogisk læreplan.

Den lokale udfoldelse

Udarbejdelsen af dagtilbuddets pædagogiske læreplan skal bygge på de udfordringer, styrker og kompetencer, dagtilbuddet har lokalt. Det er en ledelsesbeslutning, hvordan man mest hensigtsmæssigt udformer sin pædagogiske læreplan inden for de rammer, der er fastsat i loven og af kommunalbestyrelsen.

1.1 Læsevejledning

Resultatet af en vurdering i den styrkede pædagogiske læreplan skal betragtes som et kvalificeret øjebliksbillede af dagtilbuddet, der bør indgå i en samlet faglig vurdering af behovet i det enkelte dagtilbud. Resultaterne af vurderingerne i den styrkede læreplan kan altså ikke stå alene, men skal altid anvendes som led i en helhedsbetragtning af dagtilbuddet.

Gennemsnitsgraf

Dagtilbuddets resultater vises på en rød/gul/grøn skala fra 0 til 5, hvor værdierne er tillagt følgende betydning:

1.2 Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

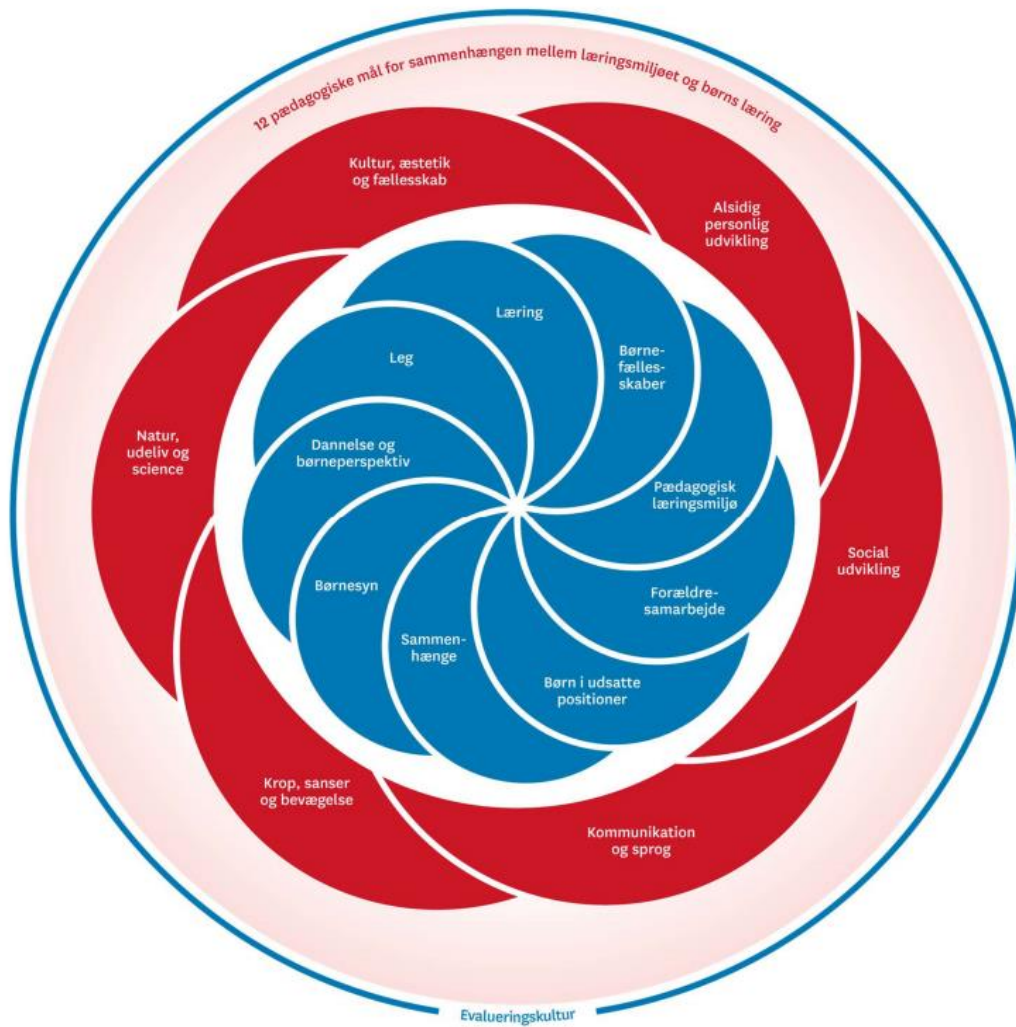
Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen.

Dagtilbuddets pædagogiske læreplan skal fungere som et pædagogisk redskab, der via korte, relevante pædagogiske refleksioner og eksempler skal skabe en klar fælles retning for det pædagogiske arbejde, der foregår i dagtilbuddet. Herunder sikre, at den intenderede pædagogik er til stede hele dagen og i alle aktiviteter, rutiner med børnene mv. Læreplanen skal således indeholde nogle overordnede relevante refleksioner over og eksempler på, hvordan det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet inddrager børnenes perspektiv og børnefællesskabet og tager højde for den konkrete børnegruppes sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger og behov. Eksemplerne skal være retningsgivende for personalet i det daglige pædagogiske arbejde med børnene.

Den styrkede pædagogiske læreplan

Det fælles pædagogiske grundlag
og de seks læreplanstemaer

1.3 Hvem er vi?

Østbyens Børnehuse er en Kommunal institution oprettet i august 2015 som følge af en fusion mellem 4 institutioner i Herningsholms og Holtbjerg området.

Institutionen er normeret til ca. 400 børn i vuggestue, børnehave og i specialgrupper.

Institutionen er opdelt på 6 fysisk adskilt afdelinger. Hver afdeling har sit eget særpræg og forskellige bygningsmæssige og størrelsesmæssige udformninger.

Hver afdeling rummer en mangfoldighed af dejlige børn, hvor der er plads til alle uanset etnisk oprindelse og social status.

2 REDSKAB TIL SELVEVALUERING 2018

Evalueringsinstituttet (EVA) har udgivet Redskab til selvevaluering, som er et redskab der kommer omkring de tematikker, der er i det pædagogiske grundlag. På trods af en mindre divergens mellem navngivningen af tematikkerne i henholdsvis selvevalueringen fra 2018 og det pædagogiske grundlag fra Hovedpublikationen, er selvevalueringen et godt og anvendeligt analyseredskab, der skaber en ramme for en struktureret dialog om pædagogisk praksis.

2.1 Et pædagogisk læringsmiljø hele dagen

Dagtilbud skal fremme børns trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem trygge og pædagogiske læringsmiljøer, hvor legen er grundlæggende, og hvor der tages udgangspunkt i et børneperspektiv.

Børn i dagtilbud skal have et fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø, som fremmer deres trivsel, sundhed, udvikling og læring.

Dagtilbudsloven §7

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.

Dagtilbudsloven § 8, stk. 3

Dagtilbudsloven stiller herudover krav om, at det skal fremgå af den pædagogiske læreplan: Hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så deres trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes

Den styrkede pædagogiske læreplan s. 26

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Den styrkede læreplan har sat fokus på, at læring foregår hele dagen. Det pædagogiske læringsmiljø rummer både fysik indretning, personalet, børnegruppen og organisering af såvel de planlagte pædagogiske aktiviteter som fri leg og rutinesituationer.

I Østbyens Børnehuse har der været sat fokus på det pædagogiske læringsmiljø gennem oplæg, iagttagelser, refleksioner og nye organisationsformer i hverdagen

Østbyens Børnehuse har ud fra dette følgende formulerede mål omkring det pædagogiske læringsmiljø:

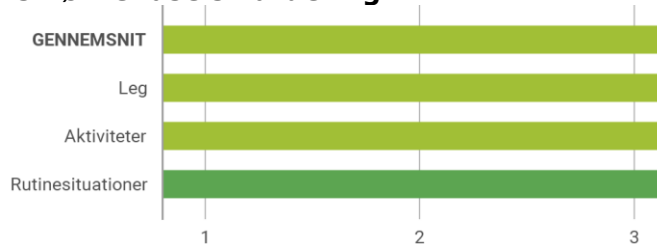
- Vi indretter rummene, så de indbyder til børnenes leg og læring
- Vi arbejder med begrebet "tilgængelige voksne" – at de voksne er deltagere i børnenes leg
- Vi reflekterer og planlægger børnenes læring ind i dagligdagens rutiner ex. spisning, bleskift, garderoben osv.
- Vi tager udgangspunkt i børnefællesskaber, hvor børn i udsatte positioner også skal gives mulighed for deltagelse
- Vi vil være nysgerrige på børnenes perspektiv, når vi indretter vores læringsmiljøer
- Vi arbejder med små børnegrupper hvor dette er muligt for at sikre uforstyrret fordybelse og fælles opmærksomhed mellem børn og voksne

2.1.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Østbyens Børnehuse's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:

I hvilken grad skaber vi et pædagogisk læringsmiljø for alle børn, hvor børnene får de bedste betingelser for at trives, lære, udvikle sig og dannes inden for følgende typer af situationer?

2.1.1.1 Østbyens Børnehuse's vurdering

2.2 Børnesyn og børneperspektiver

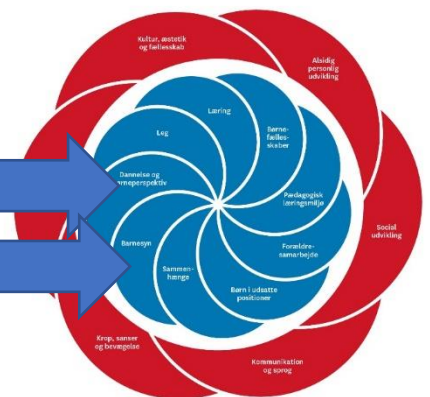
"Børnesynet i danske dagtilbud tager udgangspunkt i, at det at være barn har en værdi i sig selv. Derfor værner danske dagtilbud om børns ret til at være børn, til at være forskellige og til at udvikle sig i forskelligt tempo."

"Det gode børneliv er et liv med plads, tid og ro til at være barn og med et nært og tillidsskabende pædagogisk personale, der giver barnet nærvær, omsorg og tryghed til at kunne lære og udvikle sig."

"Børn ses som kompetente og selvstændige, samtidig med at de har brug for omsorg, udfordringer, positive forventninger og tillid fra det pædagogiske personale."

"Det pædagogiske personale og ledelsen skal skabe organisatoriske rammer og et pædagogisk læringsmiljø, der muliggør, at børnene oplever nærhed, trivsel, læring, udvikling og anerkendende relationer."

Den styrkede pædagogisk læreplan, Rammer og indhold, s. 16

FN's Børnekonvention

Den pædagogiske læreplan tager bl.a. udgangspunkt i børnesynet i FN's Børnekonvention. Her er børns ret til medbestemmelse central. Ifølge artikel 12 skal man sikre "... et barn, der er i stand til at udforme sine egne synspunkter, retten til frit at udtrykke disse synspunkter i alle forhold, der vedrører barnet; barnets synspunkter skal tillægges passende vægt i overensstemmelse med dets alder og modenhed."

Det er en central opgave for det pædagogiske personale at inddrage børnenes perspektiver i det pædagogiske arbejde.

Find FN's Børnekonvention her

Østbyens Børnehuse har følgende formulerede mål omkring barnesynet:

Vi møder barnet med nysgerrighed i forhold til, hvad netop dette barn har af kompetencer, interesser og bidrag til fællesskabet.

Dette betyder i den daglige pædagogiske praksis:

Vi tilrettelægger dagligdagen, indretningen af læringsmiljøer og planlægning af pædagogiske processer med fokus på dels den samlede børnegruppe og dels det enkelte barn.

Fokus er på, at et barn er unikt og i "being" og ikke i "becomming". Dette betyder, at især overgange for barnet skal tage udgangspunkt i, hvad barnet bringer med ind i den nye fase i sit liv. Vi bruger test og beskrivelser til at finde barnets kompetencer mere end barnets "mangler".

Vi skal være meget opmærksomme på, at barnet hele tiden er med på, hvilke krav hverdagen byder på, og at barnet oplever mestring i dagligdagen.

Skift fra vuggestue til børnehave, fra børnehave til førskole og til skole er gennemgribende ændringer for barnet. De voksne ved, hvilke udviklingsveje, der kunne ligge foran barnet, og opgaven er at barnet mødes med støtte ind i det nye, så det føler tryk ved, at det nye også har elementer af det gamle i sig. Dette kræver et pædagogisk samarbejde på tværs af grupper.

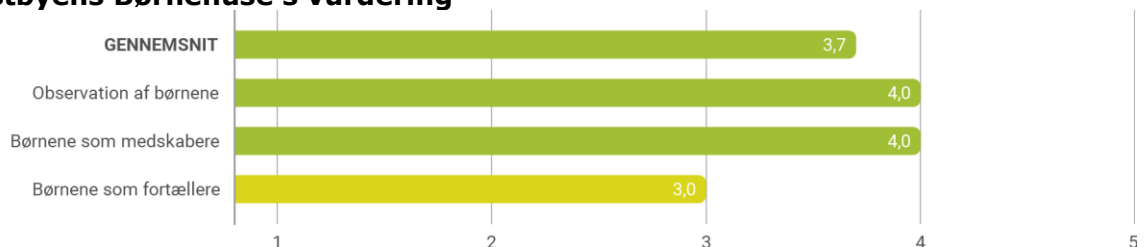
Børneperspektiver, sociale færdigheder og blik for børn i udsatte positioner er helt centrale arbejdsområder i forhold til at lykkes med et inkluderende og positivt barnesyn

2.2.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Østbyens Børnehuse's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:

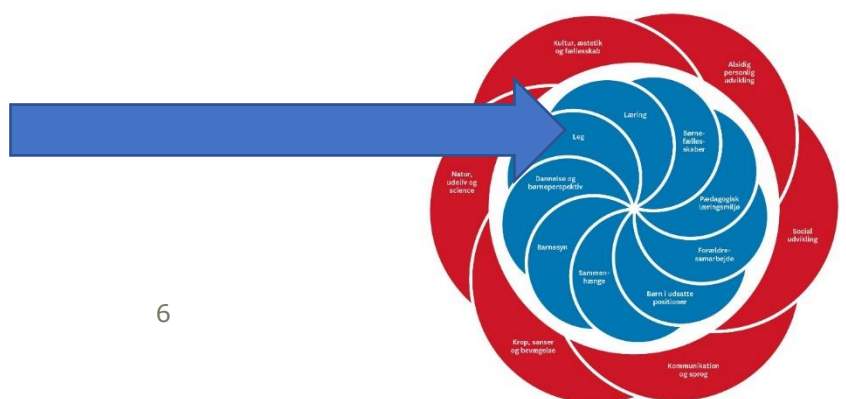
I hvilken grad bruger vi disse forskellige tilgange til at inddrage børnenes perspektiver?

2.2.1.1 Østbyens Børnehuse's vurdering

2.3 Børns leg

Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et

dagtilbud. Legen er også grundlæggende for børns sociale og personlige læring og udvikling, og legen fremmer blandt andet fantasi, virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet. Nogle gange skal legen støttes, guides og rammesættes, for at alle børn kan være med, og for at legen udvikler sig positivt for alle børn.

Forarbejder til dagtilbudslovens § 8, stk. 2

“Børns spontane og selvorganiserede leg skal både anerkendes og respekteres og gives betydelig plads i hverdagen i dagtilbuddene. Det pædagogiske personale har samtidig et ansvar for at have en opmærksomhed på, hvordan legefællesskaberne blandt børnene udvikler sig. Det pædagogiske personale kan fx løbende vurdere, om det er nødvendigt at rammesætte legen, så alle børnene trives i legen, prøver nye roller og sociale kombinationer og har en (positiv) oplevelse af at være med.

Rammesatte legeaktiviteter kan fx tage udgangspunkt i, at børn og voksne sammen reflekterer over, hvordan legen kan udformes og udvikles. Pædagogiske legeaktiviteter åbner også mulighed for at inddrage de børn, der eventuelt står uden for legen.”

Den styrkede pædagogisk læreplan, Rammer og indhold, s. 18

“Legen er helt central for børns udvikling og måde at fungere på. Derfor er det vigtigt at børn er omgivet af voksne, der forstår legens betydning, og som er gode til at beskytte den og skabe nogle miljøer, som kan understøtte leg,”

Søren Smidt, forsker og chefkonsulent

I legen skaber børnene en forestil-lingsverden og et alternativ til den aktuelle virkelighed, hvilket udvikler deres fantasi; de forhandler roller og deltagelsesmuligheder, hvilket udvikler deres sociale kompetencer; de kommunikerer med og uden sprog, og de øver sig på at håndtere konflikter og i at gå ud og ind ad fællesskaber.

EVA temaartikel, 2019

I Østbyens Børnehuse arbejder vi med børns leg således:

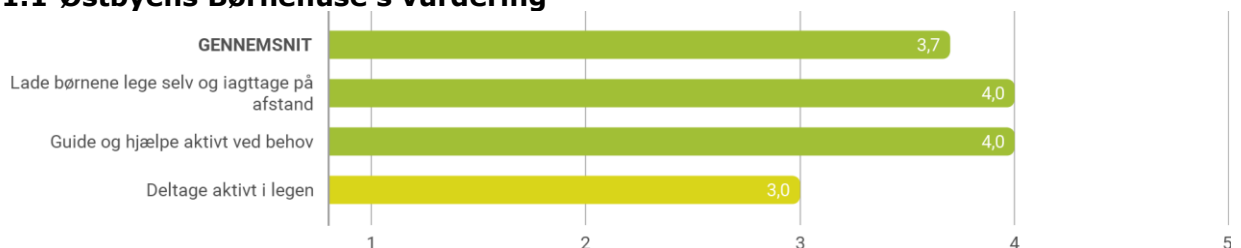
- Vi respekterer børnenes leg som et læringsrum og er opmærksomme på ikke at afbryde legen mere end nødvendigt.
- Organiseringen af dagligdagen skal give tid til børnenes egne lege såvel som voksenplanlagte legefællesskaber
- De voksne skal stille sig til rådighed for børns leg – veksle mellem deltagelse, iagttagelse og fravær.
- De voksnes opgave er at dække op til og fodre legen. Dette sker gennem udvikling af legemiljøer, som inviterer børnene til lege
- Den fysiske indretning skal give mulighed for mange forskellige typer af leg
- Legemiljøer skal indrettes både ude og inde

2.3.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Østbyens Børnehuse's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:

I hvilken grad indtager vi disse forskellige roller for at understøtte børnenes leg, så legen udvikler sig positivt for alle børn?

2.3.1.1 Østbyens Børnehuse's vurdering

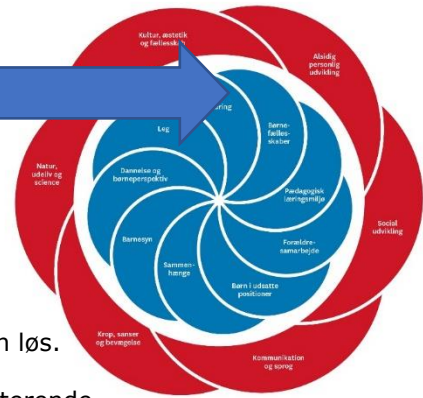
2.4 Det brede læringssyn

“Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret. Det pædagogiske læringsmiljø handler om at fremme børns kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive udvikling og forståelse.”

Dagtilbudslovens § 8, stk. 2

“Børns læring fremmes af at turde begå fejl, famle og slippe fantasien løs. Det betyder, at det pædagogiske personale skal skabe et alsidigt, inddragende og trygt læringsmiljø, der fremmer sådanne eksperimenterende kompetencer samt lyst til at lære og opleve mere – også efter dagtilbudstiden.”

Den styrkede pædagogisk læreplan, Rammer og indhold, s. 19

Østbyens Børnehuse arbejder således i den daglige praksis med det brede læringssyn:

I Østbyens børnehuse har vi fokus på at skabe læringsprocesser gennem hele dagen. Dette ved hjælp af faglige observationer og læringsmål. Vores læringsmål sættes på baggrund af observationer med efterfølgende refleksioner.

I tilrettelæggelsen af vores pædagogiske læringsmiljø har stuerne en fast dagsrytme, vekslede mellem leg, forskellige læringsrum, rutiner samt børne- og vokseninitierede aktiviteter.

Det er vigtigt for os, at de rammer vi etablerer, giver børnene mulighed for at udforske mange sider hos dem selv, både kropsligt, følelsesmæssigt, socialt og kognitivt. I forbindelse med de temaer, vi arbejder med, tager stuerne udgangspunkt i den enkelte børnegruppes behov. Der planlægges aktiviteter, der har et særligt fokus rettet mod de formulerede læringsmål. Det kan f.eks. være sprog, personlig kompetence, motorik m.m. Vi spørger os selv om, hvad børnene skal blive bedre til? og formulerer læringsmål derudfra.

I vores planlægning tages højde for, at alle børn skal have mulighed for at blive inkluderet. Vi vil gerne lave aktiviteter, der tager udgangspunkt i børnenes initiativ. Det betyder, at vi i høj grad har fokus på børneperspektivet i udformningen af læringsmål.

Vi oplever at mange børn er gode til give udtryk for ønsker og undren. De mere indadvendte børn kan komme til orde i mindre grupper med en tættere voksenkontakt.

Vi har særlig fokus på udsatte børn, som i perioder kan have brug for særlig støtte og guidning.

Vi har også fokus på dette område ved at styrke alle børns vedholdenhed og ihærdighed bl.a. ved at bruge ros og opmuntring. Samtidig hermed har vi fortsat fokus på, og drøfter løbende, hvordan vi bedre kan følge børnenes nysgerrighed i en travl hverdag.

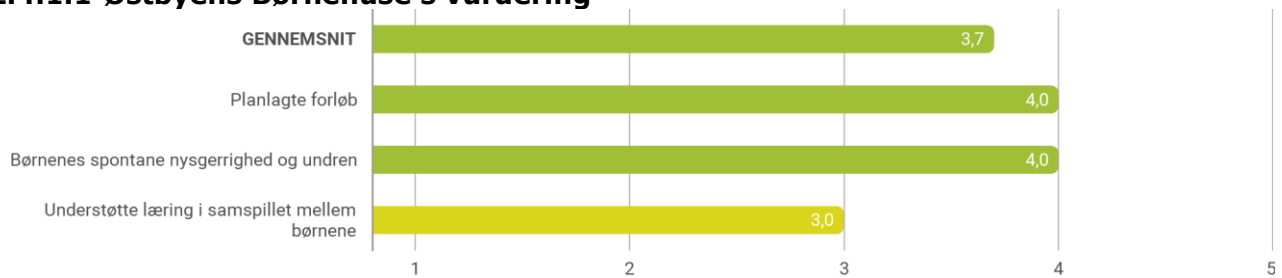
Via løbende refleksion og dokumentation arbejder vi jævnlige med at følge op på, hvordan vi lykkes med det pædagogiske læringsmiljø i forhold til de læringsmål, vi har sat for børnenes læring. Personalet arbejder systematisk med de overordnede læreplanstemaer, ved hjælp af forskellige skemaer og faste dagsordenpunkter på stue, hus- og faggruppemøder.

2.4.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Østbyens Børnehuse's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:

I hvilken grad har vi fokus på hver af disse tilgange, når vi arbejder med brede læringsprocesser? Arbejde med/ud fra...

2.4.1.1 Østbyens Børnehuse's vurdering

2.5 Samspil og relationer

Høj kvalitet i relationen mellem barn og voksen:

Velfungerende samspil og relationer mellem børn og pædagogisk personale er afgørende for børns trivsel, læring, udvikling og dannelse. Samspil og relationer dækker over alle de situationer, hvor børn og pædagogisk personale kommunikerer eller er sammen om noget. Kvaliteten af samspillet og relationerne påvirker hele det pædagogiske læringsmiljø. Samspil og relationer af høj kvalitet er således afgørende for at kunne give børnene de bedste betingelser for trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Samspil og relationer i det pædagogiske læringsmiljø, EVA s. 2

"Kvaliteten af interaktionen mellem barn og voksen [er] den mest betydningsfulde enkeltfaktor i daginstitutionen.

Christoffersen et al., 2014, s. 118. EVA s. 3

Østbyens Børnehuse arbejder i dagligdagen ud fra ovenstående ved:

- De voksne er ansvarlige for relationen med barnet
- Vi arbejder ud fra Herning Model Dagtilbud
- Vi bruger viden fra "Sprog i samspil" i relations arbejdet
- Vi opdeler børn i mindre grupper i lege og aktiviteter
- Vi er nysgerrige på børnenes perspektiver
- Vi arbejder med indretning, plads til leg og læringsmiljøer
- Vi planlægger dagligdagen i faste strukturer, som giver børn mulighed for at opleve mestring og tryghed
- Vi iagttager og reflekterer over såvel egen som andres ageren og kommunikation med børnene

2.5.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Østbyens Børnehuse's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:

I hvilken grad har vi fokus på disse tilgange i vores arbejde med at skabe gode samspil og relationer?

2.5.1.1 Østbyens Børnehuse's vurdering

2.6 Børn i udsatte positioner og alle børns deltagelse i børnefællesskaberne

Det siger loven om børn i udsatte positioner:

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.

Dagtilbudslovens § 8, stk. 5

Forældrene har et medansvar, som betyder, at forældrene indgår i at skabe et velfungerende børnefællesskab præget af anerkendelse af alle familier uanset disses forudsætninger. I det pædagogiske arbejde med den pædagogiske læreplan arbejdes der med sammenhænge mellem børnenes perspektiver,

mulighederne og begrænsningerne i det sociale rum og de pædagogiske målsætninger. Dagtilbuddets børnefællesskaber skal også skabe rum for, at børn kan etablere venskaber på tværs af alder, køn og kultur, og at mobning forebygges. Kvaliteten i interaktionen mellem barn og voksen er særligt betydningsfuld for børn i udsatte positioner. Det pædagogiske personale i dagtilbud har, sammen med andre relevante fagprofessionelle, et ansvar for at støtte børn med forskellige udfordringer og sikre, at alle børn deltager i fællesskaber.

Den styrkede pædagogisk læreplan, Rammer og indhold, s. 21

Alle børn i dagtilbud har krav på at blive stimuleret og blive mødt med positive forventninger. Det er afgørende, at det pædagogiske personale, på linje med forventningerne til de øvrige børn i dagtilbuddet, har positive forventninger til et barn i en udsat position. Børn i udsatte positioner skal være en betydningsfuld del af børnefællesskabet, ligesom deres forældre er tilsvarende betydningsfulde i forældrefællesskabet.

Den styrkede pædagogisk læreplan, Rammer og indhold, s. 26

I Herning Kommune skal alle være en del af meningsfulde fællesskaber. Østbyens Børnehuse arbejder med ovenstående på følgende måde:

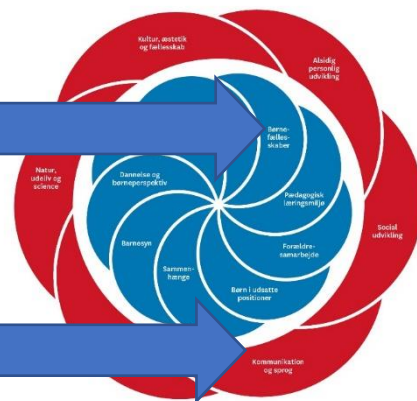
Et barn i udsat position kan defineres på mange måder. I Østbyens børnehuse har vi ikke specifikke kriterier for, hvornår et barn er udsat. Positionen kan være forbigående f.eks. i forbindelse med forældres skilsmisse. Børnenes robusthed og belastning er individuel og kommer til udtryk på forskellig vis. Børnenes levevilkår kan derfor have stor eller mindre betydning afhængig af deres mestringsstrategier.

I Østbyens børnehuse har vi stor fokus på det enkelte barns tilknytning på stuen. Vi arbejder ud fra, at alle børn skal have mindst en "bedste ven". Det betyder, at vi i det daglige arbejder meget med det enkelte barns relationer på stuen og sammensætter grupper derefter. Vi er meget opmærksomme på den ekstra støtte og vejledning, et barn i en udsat position kan have brug for. Det betyder, at det udsatte barn i perioder vil have tættere voksenkontakt. Det kan f.eks. betyde, at barnet sidder ved siden af en voksen i samlinger, måltider osv.

I Østbyens børnehuse handler vi, når vi vurderer, at et barn er i en udsat position og/eller ikke er inkluderet i fællesskabet. På stuemøder o. lign. bliver alle børn diskuteret, så vi også sikrer de børn, der ikke gør opmærksom på sig selv og henvender sig. Vi er dog samtidigt opmærksomme på, at ikke alle børn har behov for den samme sociale kontakt som andre. Nogle har brug for tid og mulighed for at trække sig – hvilket er meget OK. Vi inddrager forældre og andre faggrupper, når det skønnes nødvendigt. F.eks. i forbindelse med resursecentermøder, fælles forum osv.

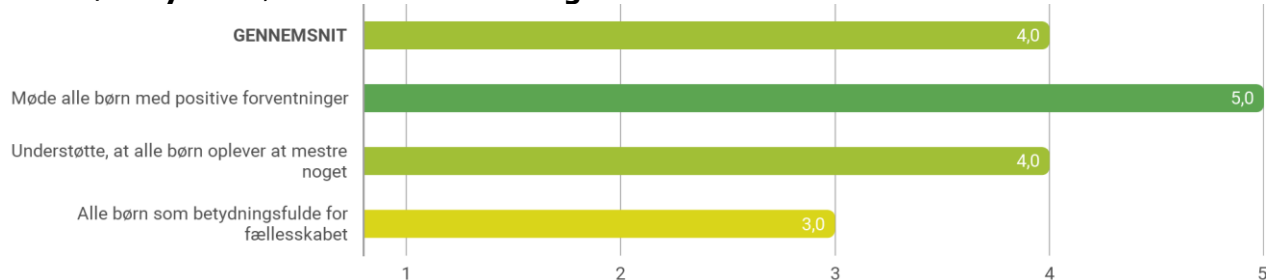
2.6.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Østbyens Børnehuse's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:

I hvilken grad bruger vi disse tilgange til at sikre, at alle børn trives, lærer, udvikler sig og dannes i børnefællesskaberne?

2.6.1.1 Østbyens Børnehuse's vurdering

2.7 Evaluerende pædagogisk praksis

- Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.
- Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.
- Evalueringen skal offentliggøres.
- Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.

Dagtilbudslovens § 9, stk. 2 og 3

”Etablering af en evalueringskultur i dagtilbuddet skal understøtte, at personalet udvikler en fagligt selvkritisk og reflekteret tilgang til tilrettelæggelse og evaluering af den pædagogiske praksis. Den faglige og selvkritiske tilgang skal bidrage til, at personalet får øje på deres praksis, tænker over den og ser mulighederne for at ændre praksis, hvis der er behov for det, hvilket i sidste ende skal udvikle og kvalificere den pædagogiske praksis.”

”En systematisk og udviklende evalueringskultur er central for den løbende udvikling af den pædagogiske praksis, og målet er bedre pædagogiske læringsmiljøer for børnene gennem en systematisk evalueringskultur og en meningsfuld og udviklende feedback til det pædagogiske personale.”

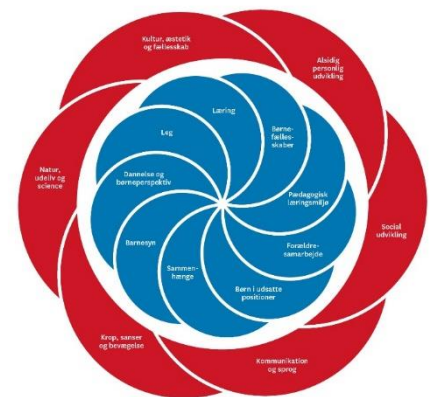
Den styrkede pædagogisk læreplan, Rammer og indhold, s. 50

Dette betyder i den daglige pædagogiske praksis:

Overordnet er Østbyens børnehuses evalueringspraksis udformet efter følgende principper:

- Alle er enige om et klart formål med evalueringen, fx konkrete spørgsmål, I vil have svar på, eller en konkret forandring, I vil opnå.
- Alle, der er med til at evaluere, er klar over, hvem der skal bruge evalueringen og til hvad.
- Alle, der er med til at evaluere, er klar over, hvordan de anvender et evt. evalueringsredskab.
- Sammenhæng mellem læringsmiljøet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse er fokus for evalueringen.
- Arbejdet med evalueringen er organiseret, så personalet har mulighed for at fordybe sig i processen

I Østbyens børnehuse har vi udviklet vores egen evalueringspraksis i forhold til læringsmålene. I dokumentet til beskrivelse af læringsmålet er der en kolonne til evaluering af målet. Evalueringen skal

være en løbende proces, der genbesøges et relevant antal gange i forhold til den specifikke forløb. Selve evalueringen foregår i et standardformat med fortrykte refleksionsspørgsmål. Emnerne man skal reflektere over i evalueringen af læringsmålet omhandler:

- Fysiske rammer.
- Aftaler/rollefordeling.
- Børnesammensætning.
- Rette aktiviteter ift. mål.
- Børneperspektiv.
- Forældreinddragelse.

Herudover kan man tilføje flere emner afhængigt af fokus og læringsmålets karakter. Evalueringen skal laves af enkeltmand, hvorefter man på stuemøde sammenligner og diskuterer forskellige opfattelser og synspunkter.

Udover de planlagte evalueringsforløb i forbindelse med læringsmål arbejder vi i Østbyens børnehuse ligeledes med daglig konstruktiv, reflekteret og faglig evaluering af praksis. Vi arbejder med en evalueringskultur, hvor man personalet imellem kan stille sig undrende over for praksis. Det kræver en høj grad af øvelse og tillid blandt personalet. Dette så man "tør" sætte sig selv og sin faglighed på spil i forhold til en evt. ændret praksis.

Vores evaluering skal bruges konstruktivt fremadrettet. Evalueringen af vores praksis og planlagte læringsmål, skal gøre os bedre til at se de enkelte børn og gruppers behov og udvælge de rigtige læringsmål og metoder.

2.7.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Østbyens Børnehuse's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:

I hvilken grad er vi opmærksomme på følgende dimensioner, når vi evaluerer vores pædagogiske praksis?

2.7.1.1 Østbyens Børnehuse's vurdering

2.8 Forældresamarbejde om børns trivsel, læring, udvikling og dannelse

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring."

Dagtilbudslovens § 8, stk. 6.

"Alle forældre er forskellige, og det vil være det enkelte dagtilbuds ansvar at facilitere og rammesætte forældresamarbejdet, så forældresamarbejdet bliver differentieret og baseret på lokale traditioner, ønsker og den enkelte families behov. Dagtilbuddet skal sammen med forældrene afstemme

gensidige forventninger til hinanden i forhold til både det individuelle forældresamarbejde og det mere generelle forældresamarbejde i dagtilbuddet.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24

I Fællesskabsstrategien i Herning Kommune deles forældresamarbejde i 3 niveauer. Østbyens Børnehuse har ud fra dette følgende formulerede mål omkring forældresamarbejdet:

1. Det generelle niveau:

Her ses forældrene som en samlet gruppe, og det er altså den samlede børnegruppens læring og trivsel, der er omdrejningspunktet.

ØB skal være rammen om arrangementer, hvor formålet er at styrke det sociale sammenhold og relationerne blandt børn og forældre, men samarbejdet skal også have fokus på børns læring.

Vi skaber rum for, at alle er en del af et forpligtende fællesskab, og det sætter sig spor ned i børnegruppen. Voksne, som kender til hinanden, tager lettere kontakt til ex. legeaftaler i fritiden. Børn, som ser fællesskab mellem voksne, danner selv bedre inkluderende fællesskaber.

I ØB ser vi forældrene som vores allernærmeste samarbejdspartnere. Vi gør brug af forældrenes ressourcer både arbejdsmæssigt, kulturelt og i vores pædagogiske praksis i hverdagen, hvor forældrene opfordres til at bakke op derhjemme også.

Når vi afholder forældremøder, skal emnet være relevant og nærværende for den enkelte afdelings forældre.

Vi har grundlæggende den holdning, at forældresamarbejde ikke er et begreb, som bruges for at gøre vores arbejde nemmere – vi kan ikke forvente at få, uden vi selv giver. Det er vigtigt, at vi stiller faglige krav og får skabt en kultur, hvor forældrene respekterer vores hverdag og forstår vigtigheden af de ting, vi gør. Dette kræver, at vi fra starten får forventningsafstemt med det enkelte forældrepar og selv møder forældrene fordomsfrit og i en åben dialog.

Vi skal være vedholdende i forhold til at få forældrene med til de fælles arrangementer – og vel at mærke sørge for involverende møder og arrangementer. Her kan vi være nødt til at åbne for ex. at passe børn under møder, så alle har mulighed for deltagelse.

Det er forskelligt fra afdeling til afdeling, hvordan fælles møder og arrangementer fordeler sig i årsplanen. Planlægning kan være ud fra: årstiderne, kulturelle fester, emneorienterede møder, børnene som ”optræder”, fællesspisninger, forældrecaféer med praktisk hjælp ift. ex. kommunikation, arbejdsdage i afdelingen.

2. Det organisatoriske niveau:

Her er der tale om det mere formelle samarbejde, hvor repræsentanter vælges i forældrekrederen og sammen med lederen danner en bestyrelse.

Dagtilbudsloven §25 fastslår, at forældrebestyrelsen skal fastsætte principper for daginstitutionens arbejde, for samarbejdet mellem dagtilbud og hjem.

I ØB er der valgt 1 forældre i hver af de 5 afdelinger. Der afholdes 4-5 møder, hvor emnerne er ex. forskellige politikker, som alle afdelinger skal efterleve.

Forældrebestyrelsen modtager også input fra Forvaltningen omkring pædagogik, kommunikation og samarbejde, som de bliver bedt om at tage stilling til.

3. Det konkrete niveau:

Samarbejdet omkring det enkelte barn og med det enkelte forældrepar er det, som forældre ofte forbinder med forældresamarbejde.

Et godt første møde er vigtigt. Her bliver forventninger til hinanden præciseret, forældrenes viden om barnet bliver bragt i spil, og der fortælles, hvordan der arbejdes fagligt i hverdagen, både planlagt, i rutiner og i mere frie aktiviteter.

I ØB er der aftalt et minimum af samtaler, som det enkelte forældrepar vil blive inviteret til. Kunsten er dog, at der altid tages afsæt i det enkelte barns udvikling, og at det derfor også beror på en vurdering, som træffes i samarbejdet mellem forældre og personale. Med en mangfoldig forældre- og børnegruppe er det vigtigt, at alt personale kan differentiere deres kontakt og kommunikation med forældrene.

Både den daglige personlige kommunikation og den lejlighedsvis digitale kommunikation skal afspejle det syn, vi i ØB har på forældre. Forældre skal føle sig velkomne, som en naturlig del af institutionen og aktivt inddraget i deres barns hverdag. Vi forventer en kommunikation omkring stort og småt, som går begge veje.

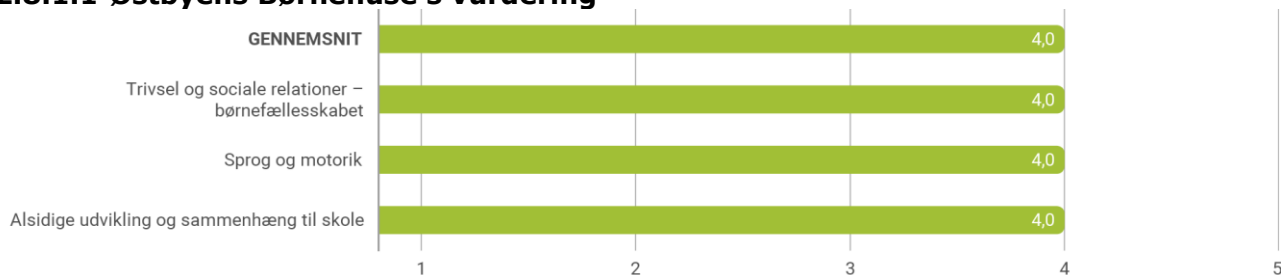
Vi stiller også krav til forældre. For at lykkes bedst muligt ift. at støtte barnets udvikling er det vigtigt, at dette foregår via en fælles indsats. Dette kan ex. være gennem små opgaver, som forældrene kan lave hjemme med barnet. Barnets trivsel og dannelse støttes bedst, når barnet mærker og hører forældrenes opbakning til arrangementer, personale, andre børn og forældre i institutionen.

2.8.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Østbyens Børnehuse's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:

I hvilken grad lykkes vi med, at forældrene er aktive medspillere om barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse inden for disse dimensioner? Styrke barnets...

2.8.1.1 Østbyens Børnehuse's vurdering

2.9 Sammenhængende overgange

Barnet oplever mange overgange i sine første leveår:

Både de store overgange, når barnet begynder i dagtilbud og senere i skole, og de mindre, daglige overgange, når barnet eksempelvis bliver afleveret om morgenen eller går fra én aktivitet til en anden. I alle typer af overgange er det vigtigt, at pædagogisk personale og forældre samarbejder om at skabe en oplevelse af sammenhæng, tryghed og trivsel hos barnet.

Fra hjem til dagtilbud:

Overgangen fra hjem til dagtilbud markerer et nyt kapitel for barnet. Barnet går fra at være i hjemmet og blive passet i familien til at begynde i et dagtilbud i nye rammer og med nye voksne og børn.

Fra dagtilbud til skole og fritidstilbud:

Når dagtilbud og skole etablerer et tæt samarbejde om læring, trivsel, udvikling og dannelse for det enkelte barn og samtidig skaber gode betingelser for børnefællesskaber, skabes grundlaget for en sammenhæng mellem den pædagogiske læreplan og rammerne for børnehaveklassen.

Sammenhænge handler blandt andet om gode oplevelser med at genkende form- og indholdsmæssige dimensioner fra børnehaven i skolen, samtidig med at barnet i skolen møder nyt og støttes i at håndtere udfordringer og nye situationer, hvor meget er ukendt.

Sammenhænge handler også om positive erfaringer med at deltage i og mestre dagtilbuddets fællesskaber, så barnet får positive forventninger til og færdigheder i forhold til de sociale fællesskaber i skolen.

EMU om sammenhænge, 2020.

”Dagtilbud skal endvidere i samarbejde med forældre og skole sikre børn en god sammenhængende overgang mellem dagtilbud og fra dagtilbud til fritidstilbud og skole ved at udvikle og understøtte deres grundlæggende kompetencer og lysten til at lære.”

Dagtilbudslovens § 7

”Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Det indebærer, at det pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn skal have fokus på at understøtte, at børnene tør møde nye udfordringer, fordybe sig, være vedholdende, kunne indgå i et børnefællesskab og tage initiativ til at indgå i relationer. Det indebærer videre, at det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet for de ældste børn også skal introducere til og give børnene mulighed for at udvikle nysgerrighed over for bogstaver, tal, mønstre, former mv.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

I mindset omkring Inklusionsstrategien i Herning kommune står:

- *Væsentlige indholdsmæssige ligheder mellem det tidligere og det nye miljø, der danner bro mellem tidligere læring og den ny læring, fremhæves og understøtter en positiv oplevelse af egen formåen.*

Østbyens Børnehuse arbejder i dagligdagen ud fra ovenstående ved:

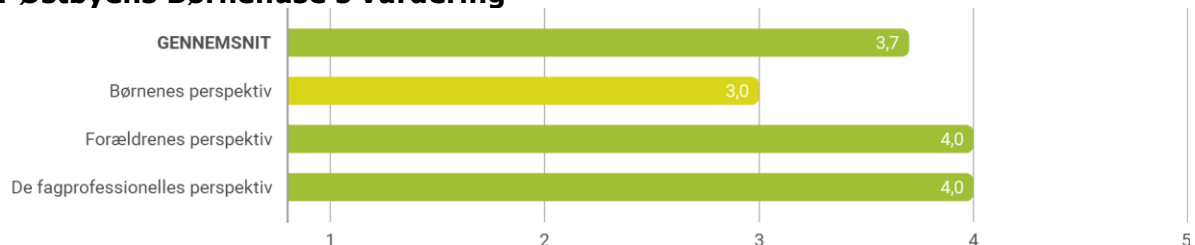
- at have klare aftaler og redskaber til samtaler ved barnets start i institutionen, ved skift mellem grupper (eller til andre dagtilbud) og ved skift til skole og SFO
- at følge regeringens og Herning Kommunes retningslinjer omkring sprogtest og dialogprofiler
- at inddrage forældrene i det daglige arbejde omkring læreplaner og barnets generelle trivsel og udvikling
- at samarbejde med Herningsholmskolen i et fast årshjul
- at tage udgangspunkt i børnenes perspektiv og barnesynet i planlægning af dagligdagens pædagogik
- at indrette læringsmiljøet, så det tilgodeser de forskellige aldre og læringsstile for børnene

2.9.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Østbyens Børnehuse's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:

I hvilken grad inddrager vi disse perspektiver for at sikre sammenhæng i de forskellige overgange?

2.9.1.1 Østbyens Børnehuse's vurdering

3 ØVRIGE KRAV TIL INDHOLDET I DEN PÆDAGOGISKE LÆREPLAN

3.1 Inddragelse af lokalsamfundet (og evt. forældrebestyrelsen)

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.” (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29)

Det er lederen, der i forbindelse med udarbejdelse af den pædagogiske læreplan sikrer, at forældrebestyrelsen bliver inddraget i processen omkring udarbejdelse, evaluering af og opfølgning på den pædagogiske læreplan.

Østbyens Børnehuse ligger spredt i 2 forskellige kvarterer i Herning. Fælles for alle 6 afdelinger er, at vi samarbejder med den lokale folkeskole. Desuden er der også et "besøgs samarbejde" med kirken. Udover dette bruges ex. bibliotek og musikskole flittigt i mange forskellige sammenhænge

På bestyrelsesmøder diskuteres pædagogiske tiltag løbende, ligesom bestyrelsen vil blive inddraget i evaluering af den styrkede læreplan

3.2 Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer. Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.” (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30).

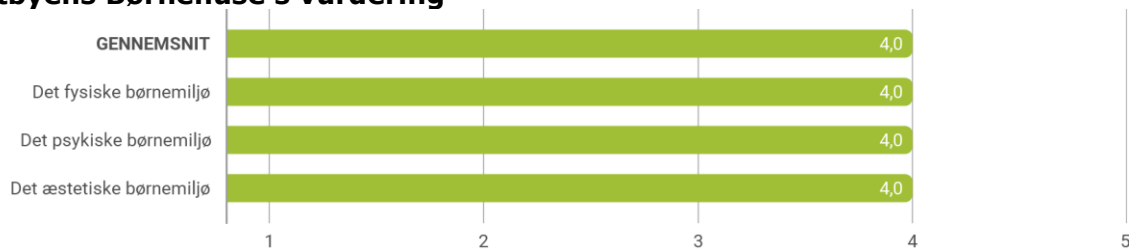
Vi har allerede gjort mange erfaringer i forhold til at indretning betyder meget for børnenes muligheder for velvære, udvikling og gode lege. Derfor er både det fysiske rum, den æstetiske indretning og hensyntagen til børnenes sansemæssige oplevelser altid med, når vi indretter lege og læringsmiljøer. Der bliver forsøgt og talt blandt de voksne, børnenes leg bliver iagttaget og måske bliver tingene flyttet lidt ofte for at skabe de bedste rammer.

3.2.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Østbyens Børnehuse's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:

I hvilken grad lykkedes det os at skabe et sundt og udviklende børnemiljø indenfor disse tre områder (med inddragelse af børneperspektivet)?

3.2.1.1 Østbyens Børnehuse's vurdering

4 DE SEKS LÆREPLANSTEMAER

“Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.” (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32).

De seks læreplanstemaer, som omhandler børnenes kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive læring er:

- Alsidig personlig udvikling
- Social udvikling
- Kommunikation og sprog
- Krop, sanser og bevægelse
- Natur, udeliv og science
- Kultur, æstetik og fællesskab

4.1 Alsidig personlig udvikling

De pædagogiske læringsmål:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes alsidige personlige udvikling hentet fra Dialogvurderingerne.

"Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse. "

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

I Herning Kommune arbejdes ud fra udfoldelse, udforskning, samspil og leg og med afsæt i de 2 overordnede politiske mål: *alle er en del af fællesskabet og alle skal blive så dygtige, de kan*

Østbyens Børnehuse har følgende formulerede mål omkring alsidig personlig udvikling:

Alsidig og personlig udvikling handler om, at barnet opbygger en sikker identitetsdannelse. Her har det brug for at blive set, som det menneske det er. Det vil sige, at barnet skal føle sig værdsat og betydningsfuldt for de mennesker, der omgiver barnet. Det er vigtigt, at barnet oplever, at voksne er nærværende og møder barnet ud fra dets livssyn.

De voksne skal være anerkendende og have fokus på selvværd og selvtillid.

Læringsmiljøet skal understøtte et samspil, der er præget af tryghed og nysgerrighed, så alle børn får mulighed for at udvikle sig.

Vi vil i hverdagen arbejde med:

Børnene skal lære at respektere egne og andres grænser. Børnene skal lære at lege og være sammen med andre som er forskellig fra én selv. Barnet udvikler på sigt empati.

- Vuggestue: sige og respektere "STOP"
- Børnehave: sige og respektere "STOP".

Børnene skal lære at vente på tur, vi skal arbejde med at kunne mærke sig selv og aflæse andres kropssprog. De voksne er tydelige og guider i relationerne. Børnene skal lære at være en god ven.

- Vuggestue: "Fri for mobberi"
- Børnehave: "Fri for mobberi"

Børnene skal lære at respektere omgivelserne, de fysiske genstande og naturen med respekt. Vi voksne er rollemodeller og skal hjælpe dem med at bruge tingene hensigtsmæssigt.

- Vuggestue: De voksne er positive rollemodeller.
- Børnehave: De voksne er positive rollemodeller. Børnene er rollemodeller for hinanden.

Både børn og voksne skal sige "godmorgen" til hinanden.

- Vuggestue: Børnene kan starte med at kigge og senere sige "hej". Den voksne siger barnets navn.
- Børnehave: Børnene skal lære at sige godmorgen. Den voksne siger barnets navn.

Barnet skal kunne, ville og turde. Vi skaber rammer, hvor børnene er trygge så barnet har lyst til at stå frem. Børnefællesskabet bør etableres som samspil præget af tryghed, åbenhed og nysgerrighed, således at alle børn gennem deltagelse i fællesskabet udvikler gåpåmod og mod på sig selv.

- Vuggestue: Den voksne skal være støttende, når barnet skal tælle til tre foran de andre børn.
- Børnehave: Børnene skal stå for samling (med den voksne på sidelinjen)

Der skal være fokus på relationen barn - voksen

- Vuggestue: Den voksne skal være opmærksom på den tidlige tilknytning.
- Børnehave: Den voksne skal se og høre barnet.

4.2 Social udvikling

De pædagogiske læringsmål:

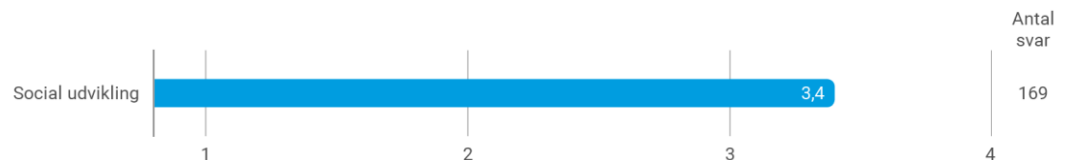
Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Social udvikling i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes sociale udvikling hentet fra Dialogvurderingerne.

“Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktivi-teter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

I Herning Kommune skal alle være en del af fællesskabet

Østbyens Børnehuse har følgende formulerede mål omkring social udvikling:

I Østbyens Børnehuse vægter vi at have glade børn, der trives og udvikles i samspil med børn og voksne. Her er der plads til alle, og alle skal opleve sig som en del af fællesskabet.

Vi er en Herning models institution og arbejder ud fra en positiv tilgang til børnene, hvor vi møder børnene med positive forventninger, der fremmer deres gåpåmod.

Vi støtter op om børnenes relationer samt åbner op for deltagelse i forskellige børnefællesskaber, hvor de får mulighed for at øve sig i at være en aktiv del af fællesskabet.

Dette gør vi blandt andet gennem:

Vuggestue:

- At arbejde med grundfølelser, så børnene får begyndende forståelse for egne og andres følelser.
- At arbejde i mindre grupper – fokus på gruppesammensætningen, så der er mulighed for begyndende relations dannelse.

Børnehave:

- At arbejde med det forbyggende antimobbeprogram “Fri for mobberi”, hvor børnene lærer om omsorg, respekt, tolerance og mod. F.eks. samtaletavler, massagehistorier, sange og dramatisering.

- Skabelse af læringsmiljøer der bidrager til at børnene hjælper hinanden f.eks. store hjælper små i garderoben, henter en voksen når en anden har brug for hjælp, hjælper med praktiske opgaver.

4.3 Kommunikation og sprog

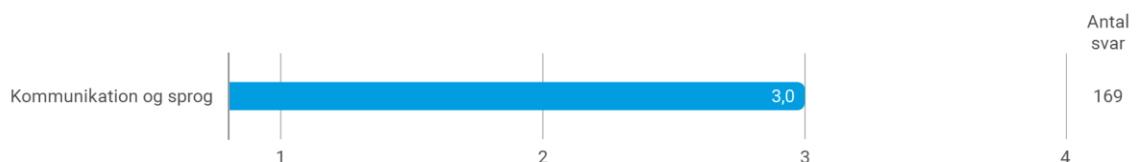
De pædagogiske læringsmål:

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kommunikation og sprog skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opstår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes kommunikation og sprog hentet fra Dialogvurderingerne.

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

I Herning Kommune arbejdes ud fra, at læringsmiljøet understøtter den sproglige udvikling og børnenes progression, og desuden at den målrettede understøttende indsats er dialogisk læsning Østbyens Børnehuse har følgende formulerede mål omkring kommunikation og sprog:

Sprog og kommunikation handler om tilegnelse af sproglige kompetencer såsom sprogforståelse, ordforråd og udtale. Men udover dette styrkes sproget igennem sociale relationer, og interaktioner. Det er altafgørende for et barns sprogtilegnelse, at det føler sig som en del af et fællesskab. Sproget er vigtigt for, at det enkelte barn kan opnå evne til at forstå sig selv, andre og omverdenen.

I Østbyens Børnehuse er alle pædagoger uddannede i ”Sprog i Samspil”. Det vil sige at vi, i vores institutioner, møder det enkelte barn på det sproglige niveau, det befinder sig på. Vi har tilegnet os en viden og erhvervet os metodiske redskaber, som gør at vi er særligt kompetente i forhold til at sikre børns sprogtilegnelse.

I Herning kommune er der fokus på Venskaber. Vi arbejder med pædagogiske metoder som fx fri for mobberi, der understøtter sociale fællesskaber og sproglig udvikling.

Vi bruger sproget bevidst ud fra barnets nærmeste udviklingszone. Vi inddrager hverdagssituationer og inddrager det enkelte barns livsverden og erfaringer i den pædagogiske praksis.

Tiltag:

- Dialogisk læsning, sanglege, tal og bogstaver, rim og remser.
- Brug af pædagogiske metoder, der giver det pædagogiske personale redskaber til kvalitativ konflikthåndtering. Ex. "Fri for mobberi" og "Herning Model"
- Visualisering af sprog. Fx tavler og piktogrammer
- Læringsmiljøer der tilbyder leg, der fremmer sproget.

4.4 Krop, sanser og bevægelse

De pædagogiske læringsmål:

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Krop, sanser og bevægelse skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes krop, sanser og bevægelse hentet fra Dialogvurderingerne.

"Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordres, eksperimenterer, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen".

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

I Herning Kommune skal læringsmiljøet ude og inde understøtte børnenes motoriske og sanselige udvikling - herunder også invitere barnet til at få kropslige erfaringer. Børnene skal have fysiske aktiviteter hver dag.

Østbyens Børnehuse har følgende formulerede mål omkring krop, sanser og bevægelse:

I Østbyens Børnehuse arbejder vi med forskellige æstetiske læreprocesser ved at understøtte det kropslige og sanselige med musiske og kreative indtryk. Derigennem får børnene en kropsbevidsthed, styrket selvværd og opnår evnen til selvregulering.

Krop, sanser og bevægelse handler om at skabe læringsmiljøer for kroppens motoriske og bevægelsesmæssige udvikling, at fokusere på psykisk og fysisk trivsel, at arbejde med kroppen som sanseapparat, og at barnet opnår kropslig selverkendelse.

Tiltag:

Under pædagogisk støtte, og guidning, vil vi motivere til selvhjulpethed ved at skabe en "øvebane" for børnene. Vi finder det vigtigt, at lade børnene eksperimentere og prøve selv.

- Give børnene muligheder for at mærke sig selv og verden omkring dem ex. vind og vej
- At de voksne er inkluderende, inspirerende og igangsættende ved bl.a. at turde bruge deres krop, samtidig med at være et forbillede.
- Vi ser det enkelte barn, som værende et værdifuldt individ, og der skal være plads til alle. Derfor skal der være tilbud til både de forsigtige og de mere modige.

4.5 Natur, udeliv og science

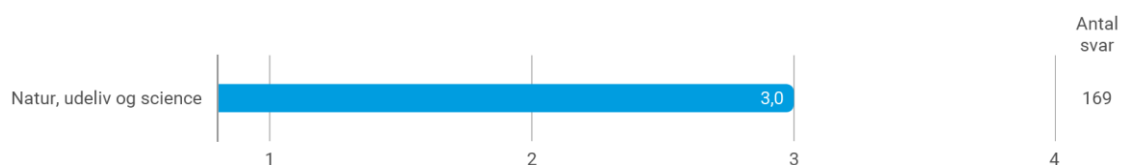
De pædagogiske læringsmål:

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Natur, udeliv og science skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhæng, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes natur, udeliv og science hentet fra Dialogvurderingerne.

"Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

I Herning Kommune skal læringsmiljøet ude og inde understøtte kendskabet og lysten til at undersøge og udforske. Børnene skal desuden have mulighed for at stifte bekendtskab med og anvende forskellige teknologiske redskaber.

Østbyens Børnehuse har følgende formulerede mål omkring natur, udeliv og science:

Overordnet har de voksne opmærksomhed på barnets nysgerrighed, og har fokus på barnets undren og optagethed

Vi vil i hverdagen arbejde med:

Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension. Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.

- Vuggestue: det er en selvfølgelighed at gå ud på legepladsen.
- Børnehave: samle skrald - ansvarlighed om bæredygtighed, det er en selvfølgelighed at gå ud,

Synliggøre naturoplevelser gennem eksperimenter. Børnene lærer naturen at kende med alle sanser, og oplever den som kilde til og rum for leg, oplevelse, udforskning og viden.

- Vuggestue: snakke om jord til bord.
- Børnehave: så - plante - spise, fra jord til bord.

En science tilgang med vægt på undersøgelser som at måle, veje, sortere, kategorisere og systematiserer dets omverden ved hjælp af relations par som få/mange, stor/lille, tung/let, over/under, farver/former osv. Science og natur giver muligheden for at forske, undre sig og blive klogere. Processen er den vigtigste og tiden til at barnet selv finder på løsninger på udfordringerne.

- Vuggestue: tale om årstid, bygge med fx magneter
- Børnehave: tale om dag, måned, årstid. Spille klodsmajor og lege med magneter.

Indretning af inde- og uderum og dets materialer, så det er alsidigt og udfordrende indrettet og appellerer til fordybelse, bevægelse, eksperimenter og farlige lege.

- Vuggestuen: opmærksom på læringsrum både ude og inde
- Børnehaven: opmærksom på læringsrum både ude og inde

Eksperimentere med det digitale

- Vuggestuen: se film/billeder, tage billeder.
- Børnehaven: optagelse af dyr, genkendelse af billeder

4.6 Kultur, æstetik og fællesskab

De pædagogiske læringsmål:

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kultur, æstetik og fællesskab skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes kultur, æstetik og fællesskab hentet fra Dialogvurderingerne.

“Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

I Herning Kommune skal alle børn være en del af fællesskabet og inklusions strategien indtænkes. Dagtilbud i Herning skal desuden overveje, hvordan loklasamfundet kan inddrages i arbejdet med at skabe stimulerende pædagogiske læringsmiljøer ex. bibliotek, museer, idrætstilbud, musikskoler, plejehjem, erhvervslivet, andre.

Østbyens Børnehuse har følgende formulerede mål omkring kultur, æstetik og fællesskab:

I Østbyens Børnehuse er mangfoldighed en styrke, hvor vi kan lære af hinandens forskelligheder og blive klogere på os selv og andre. Dette er både i forhold til kulturelle baggrunde, og at vi som mennesker er forskellige.

Vi vægter at give børnene forskelligartede sansemæssige oplevelser, hvor de får mulighed for være nysgerrige, undersøgende og eksperimenterende.

Dette gør vi blandt andet gennem:

Vuggestue:

- Deltagelse i nærmiljøets kulturelle aktiviteter – eks. Kirke, biblioteket, museum, Huset no. 7.
- At børnene bliver præsenteret for forskellige kreative materialer, så børnene bruger deres sanser og fantasi.

Børnehave:

- Faste traditioner i løbet af året, hvor børnene er inddraget i forberedelser samt dialog med børnene om, hvorfor vi har dem og herved skabe nysgerrighed og interesse for forskelligheder.
- Tilgængelige kreative materialer, tilpasset børnegruppen, så de har mulighed for selv at være skabende og nysgerrige som støttes op af engagerede voksne.

5 UDVIKLINGSPLANER

Østbyens Børnehuse har ikke oprettet udviklingsplaner til denne læreplan.